

ODPORÚČANIE RADY OECD
O VEREJNEJ INTEGRITE

VEREJNÁ INTEGRITA



VEREJNÁ INTEGRITA

STRATÉGIA PROTI KORUPCII

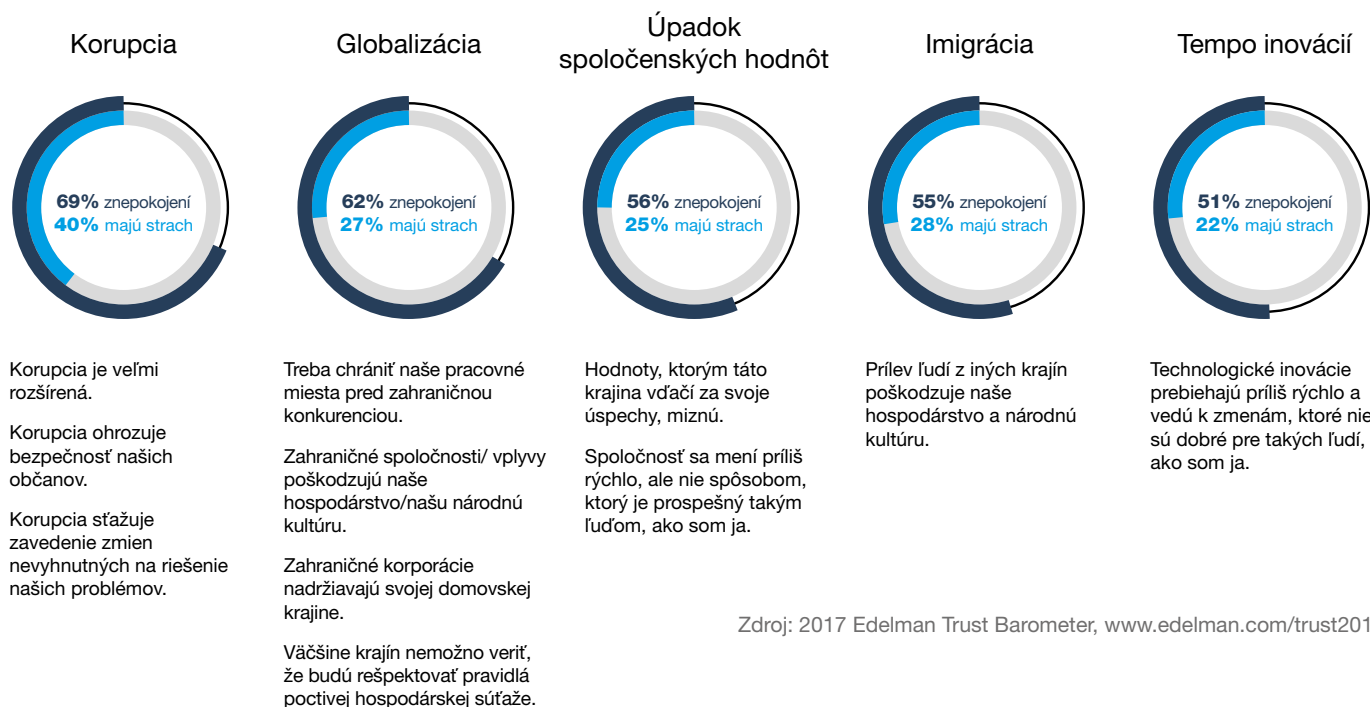
Nerovnosť, vylúčenie a rozčarovanie: skutočná cena korupcie

Korupcia je jeden z najzhubnejších problémov našich čias. Spôsobuje drancovanie verejných zdrojov, zväčšuje hospodárske a spoločenské nerovnosti, zvyšuje nespokojnosť a politickú polarizáciu a znižuje dôveru v inštitúcie.

Korupcia zapríčiňuje pretrvávanie nerovnosti a chudoby, má škodlivý vplyv na blahobyt a rozdeľovanie príjmov a ohrozuje príležitosti na rovnú účasť v spoločenskom, hospodárskom a politickom živote.

Korupciu dnes občania uvádzajú ako najväčší problém, ktorý spôsobuje väčšie obavy než globalizácia alebo migrácia

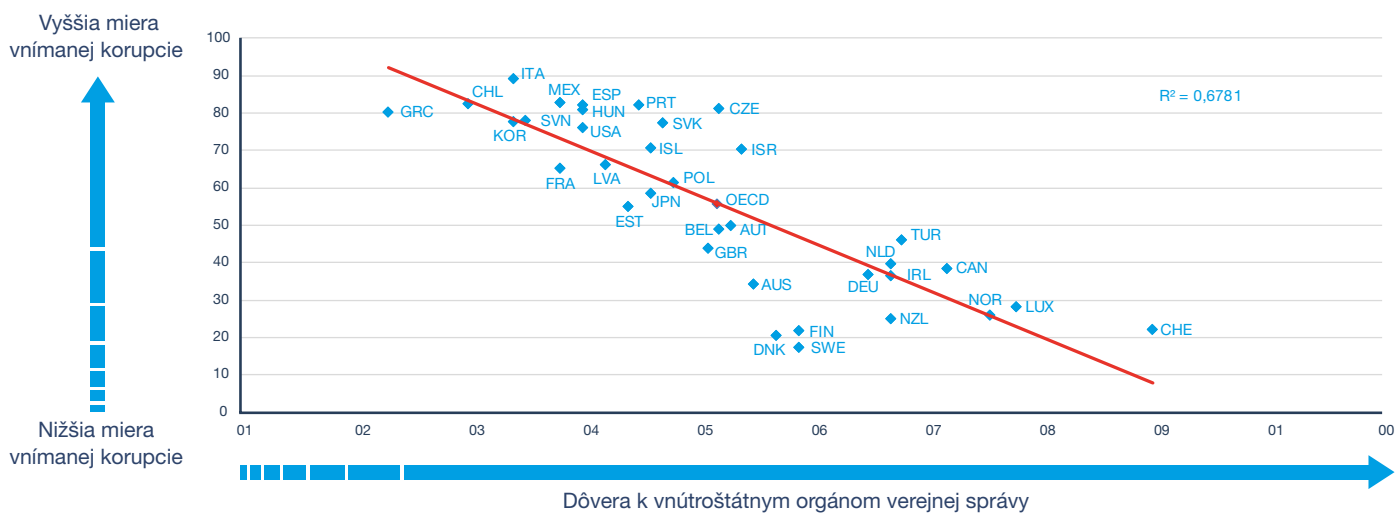
Znepokojenie sa premenilo na strach



Zdroj: 2017 Edelman Trust Barometer, www.edelman.com/trust2017/

10 až 30% investícií do stavebných projektov financovaných z verejných zdrojov sa môže stratiť vinou zlého hospodárenia alebo korupcie

Dôvera vo vnútroštátne orgány verejnej správy a vnímanie korupcie týchto orgánov



Zdroj: Government at a Glance 2017; údaje zo sondáže World Gallup Poll

Integrita v službách prosperity

Tradičné prístupy, ktoré sú založené na vytváraní väčšieho počtu pravidiel, prísnejšom dodržiavaní predpisov a tvrdšom presadzovaní práva, majú v súčasnosti len obmedzenú účinnosť. Strategickou a životaschopnou odpoveďou na korupciu je verejná integrita.

Integrita je jedným z kľúčových pilierov politických, hospodárskych a spoločenských štruktúr a je teda podstatná pre hospodársky a sociálny blahobyť a prosperitu jednotlivcov a spoločností ako celku.

Verejná integrita znamená dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore.

Uskutočnenie zmeny

- ➔ Na uskutočnenie zmien **by opatrenia mali presahovať rámec výkonnej moci** a brať do úvahy **legislatívne a súdne orgány** a ich kľúčovú úlohu pri upevňovaní integrity v krajine.
- ➔ **Aktivity musia presahovať rámec verejnej správy** a zahŕňať jednotlivcov i súkromný sektor. Opatrenia by takisto **mali presahovať všetky hranice územnej pôsobnosti**. Integrita sa týka nielen celoštátnych vládnych orgánov, ale mala by preniknúť na všetky úrovne až po obce, kde ľudia majú bezprostrednú skúsenosť s integritou.
- ➔ Korupciu treba **chápať nielen ako samotný skutok podplácania**, ale v celej jej zložitosti. Obchodovanie s vplyvom, sprenevera verejného majetku, využívanie dôverných informácií a zneužitie moci sú len niektoré z viacerých špecifických korupčných činov, ktoré sú pre spoločnosť najškodlivejšie.
- ➔ **Transparentnosť nestačí**. Poskytovanie verejne dostupných informácií nepostačuje a malo by ísť ruka v ruku s účinnými mechanizmami preskúmania a vyvoditeľnej zodpovednosti.

OECD vyvíja praktický súbor nástrojov, ktoré pomôžu tvorcom politik dosiahnuť dodržiavanie zásad uvedených v odporúčaní o verejnej integrite.

Stratégia v oblasti verejnej integrity: odporúčanie OECD

Odporúčanie OECD o verejnej integrite poskytuje tvorcom politik vísu so zreteľom na stratégiu v oblasti verejnej integrity.

Ťažisko sa presúva od ad hoc politik integrity smerom k prístupu, ktorý sa opiera o kontext, sústreďuje sa na správanie, zohľadňuje riziká a kladie dôraz na zveľaďovanie kultúry integrity v celej spoločnosti.



Vysoké riziká a príležitosti

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE zostáva nevyužitým zdrojom hospodárskej prosperity a blahobytu spoločnosti. Predstavuje 13% HDP v krajinách OECD a 1/3 celkových verejných výdavkov, ale stále je značne zbyrokratizované, neefektívne a veľmi náchylné na korupciu. Odporúčanie OECD o verejnom obstarávaní načrtáva zásady a mechanizmy na zaistenie integrity a potlačenie korupcie vo verejnom obstarávaní (integrita, transparentnosť, účasť zainteresovaných strán, dostupnosť, elektronické obstarávanie, ako aj dohľad a kontrola).

VEREJNÉ INFRAŠTRUKTÚRY, najmä projekty veľkého rozsahu, sú obzvlášť náchylné na korupciu a neehospodárne riadenie. Veľmi časté je prekročenie rozpočtu, omeškanie a tzv. biele slony (napr. drahé či neužitočné stavby/projekty, ktoré sú bremenom). Napriek tomu verejná infraštruktúra je pre vládu zároveň príležitosťou na to, aby dala najavo svoju verejnú integritu a zvýšila dôveru občanov. Vládne orgány môžu takéto významné podujatia a veľké projekty zúročiť uplatňovaním Rámca OECD pre integritu v oblasti **verejnej infraštruktúry** a dokázať, že projekty infraštruktúry môžu byť hodnotné, transparentné a bez korupcie.

UKORISTENIE VEREJNÝCH POLITÍK ÚZKYMI ZÁUJMOVÝMI SKUPINAMI:

Verejné politiky sú ústredným prvkom vzťahu medzi občanmi a orgánmi verejnej správy a určujú kvalitu každodenného života občanov. Ukoristenie politik, v dôsledku čoho rozhodnutia o politikách prijaté vo verejnom sektore nie sú vo verejnom záujme, ale slúžia úzkym záujmom, môže prehĺbiť nerovnosti a narušiť demokratické hodnoty, hospodársky rast a dôveru vo vládu. V dokumente OECD Rámec na zabránenie ukoristenia politik sú uvedené mechanizmy na uprednostňovanie verejného záujmu prostredníctvom zapojenia zainteresovaných strán, zaručenia transparentnosti, presadzovania vyvoditeľnej osobnej zodpovednosti a posilňovania politik v oblasti inštitucionálnej integrity.



Závazok

Pracovníci najvyššieho vedenia vypracujú potrebné právne a inštitucionálne rámce a svojim správaním sú vzorom osobnej čestnosti.



Zodpovednosti

Organizácie vo verejnom sektore dobre koordinujú svoje činnosti a majú dobre definované zodpovednosti. Je jasné, „kto čo robí“.



Stratégia

Pomocou údajov a ukazovateľov na účely hodnotenia a na základe skutočných rizík ohrozujúcich integritu je vypracovaná stratégia obsahujúca ciele a priority.



Štandardy

Pravidlá a hodnoty verejného sektora sa premietajú do predpisov a stratégií organizácie a sú zrozumiteľne komunikované.

KULTÚRA verejnej integrity



Celá spoločnosť

Podniky, jednotlivci a mimovládne subjekty zošľachtujú verejnú integritu a netolerujú korupciu.



Vodcovstvo

Riadiaci pracovníci organizácií verejného sektora sú vzorom integrity; svojim konaním určujú „obsah programu integrity“ a informujú o ňom celú organizáciu.



Osobnostný a profesionálny prínos

Verejný sektor sa usiluje zamestnávať profesionálnych a kvalifikovaných ľudí, ktorým skutočne záleží na hodnotách integrity vo verejnom sektore.



Budovanie kapacít

Verejní činitelia majú potrebné zručnosti a sú odborne pripravení na uplatňovanie štandardov integrity.



Otvorenosť

O obavách o integritu sa na pracovisku otvorene a slobodne diskutuje a je bezpečné oznámiť podozrenie z narušenia integrity.

Účinné vyvodenie **ZODPOVEDNOSTI**



Riadenie rizík

V organizáciách verejného sektora funguje v súvislosti s integritou účinné riadenie rizík a systém kontroly.



Dohľad

Orgány dohľadu, regulačné orgány na presadzovanie predpisov a správne súdy vykonávajú vonkajšiu kontrolu.



Participácia

Transparentná a otvorená verejná správa umožňuje všetkým zainteresovaných stranám podieľať sa zmysluplne na vypracovávaní a realizácii verejných politík.



Presadzovanie

Korupcia a iné škodlivé zásahy do integrity sa zisťujú, vyšetrujú a postihujú.

ODPORÚČANIE OECD O VEREJNEJ INTEGRITE

RADA,

SO ZRETEĽOM na článok 5b Dohovoru o Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj zo 14. decembra 1960;

SO ZRETEĽOM na odporúčanie Rady týkajúce sa zlepšenia kvality vládnej regulácie [C(95)21/FINAL], odporúčanie Rady o usmerneniach OECD pre riadenie konfliktu záujmov vo verejnom sektore [C(2003)107], odporúčanie Rady o zásadách účasti súkromného sektora v infraštruktúre [C(2007)23/FINAL], Dohovor o boji proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a odporúčanie Rady o ďalšom boji proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách [C(2009)159/REV1/FINAL], odporúčanie Rady o zásadách transparentnosti a integrity pri lobovaní [C(2010)16], usmernenia OECD pre nadnárodné podniky [C(76)99/FINAL, v znení zmien a doplnení C/MIN(2011)11/FINAL], odporúčanie Rady o regulačnej politike a správe [C(2012)37], odporúčanie Rady o zásadách správy vecí verejných vo verejno-súkromných partnerstvách [C(2012)86], odporúčanie Rady o účinných verejných investíciách na jednotlivých úrovniach verejnej správy [C(2014)32], odporúčanie Rady o správe kritických rizík [C/MIN(2014)8/FINAL], odporúčanie Rady o verejnom obstarávaní [C(2015)2], odporúčanie Rady o politickom rámci pre investície [C(2015)56/REV1], odporúčanie Rady o usmerneniach k správe a riadeniu podnikov vo vlastníctve štátu [C(2015)85] a odporúčanie Rady o rovnosti pohlaví vo verejnom živote [C(2015)164];

SO ZRETEĽOM na prácu, ktorú Organizácia Spojených národov vykonala v oblasti boja proti korupcii a dobrej správy verejných vecí, čo bolo začlenené najmä do Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii a Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, ako aj na prácu iných medzinárodných a regionálnych organizácií;

UZNÁVAJÚC, že integrita je jedným z pilierov politických, hospodárskych a spoločenských štruktúr, a teda je podstatná pre hospodársky a spoločenský blahobyt a prosperitu jednotlivcov a spoločností ako celku;

UZNÁVAJÚC, že integrita je životne dôležitá pre správu verejných vecí, zabezpečenie verejného záujmu a posilnenie takých základných hodnôt, ako je oddanosť pluralitnej demokracii založenej na zásadách právneho štátu a dodržiavaní ľudských práv;

UZNÁVAJÚC, že integrita je uholný kameň celého systému dobrej správy verejných vecí a že v súlade s tým by aktualizované usmernenie o verejnej integrite malo podporovať vzájomnú prepojenosť s ostatnými kľúčovými prvkami správy verejných vecí;

BERÚC DO ÚVAHY, že porušovanie štandardov integrity, proti ktorému žiadna krajina nie je odolná, je čoraz zložitejšie od prijatia odporúčania Rady o zlepšovaní etického správania vo verejnej správe vrátane zásad riadenia etiky vo verejnej správe [C(98)70], ktoré sa nahrádza týmto odporúčaním;

UZNÁVAJÚC, že riziká ohrozujúce integritu existujú v rôznych vzájomných vzťahoch medzi verejným a súkromným sektorom, občianskou spoločnosťou a jednotlivcami vo všetkých štádiách politického a rozhodovacieho procesu, a preto si táto vzájomná prepojenosť vyžaduje celospoločenský prístup k posilňovaniu verejnej integrity a zníženiu korupcie vo verejnom sektore;

UZNÁVAJÚC, že medzi jednotlivými krajinami sú veľké rozdiely v postupoch používaných na podporu integrity, pretože povaha rizík ohrozujúcich integritu vo verejnom živote je v každej krajine osobitá a odlišné sú aj právne, inštitucionálne a kultúrne súvislosti;

BERÚC DO ÚVAHY, že posilňovanie verejnej integrity je spoločným poslaním a zodpovednosťou všetkých úrovní verejnej správy v rámci ich príslušných mandátov a úrovne autonómie v súlade s vnútroštátnymi právnymi a inštitucionálnymi rámcami, a preto sa na účely zvyšovania dôvery verejnosti toto odporúčanie vzťahuje na všetky úrovne verejnej správy; na návrh Výboru pre správu verejných vecí:

I. **SÚHLASÍ**, že na účely tohto odporúčania sa použijú tieto vymedzenia pojmov:

- Verejná integrita znamená dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať verejný záujem a uprednostňovať ho pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore.
- Verejný sektor zahŕňa legislatívne, výkonné, administratívne a súdne orgány a ich verejných činiteľov, ktorí sú buď vymenovaní alebo zvolení, platení alebo neplatení, v trvalom alebo dočasnom zamestnaneckom pomere na ústrednej a nižšej než celoštátnej úrovni. Môžu sem patriť aj verejné subjekty, podniky vo vlastníctve štátu a verejno-súkromné partnerstvá a ich zamestnanci, ako aj zamestnanci a entity poskytujúce verejné služby (napr. zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie a verejnú dopravu), ktoré môžu byť zmluvne zabezpečené alebo v niektorých krajinách môžu byť financované zo súkromných zdrojov.



II. **ODPORÚČA** členským i nečlenským štátom, ktoré sa zaviazali dodržiavať toto odporúčanie (ďalej len „zúčastnené strany“), budovať súdržný a všestranný systém verejnej integrity. Na tento účel by zúčastnené strany mali:



1 Na najvyššej politickej a riadiacej úrovni vo verejnom sektore preukázať svoj **záväzok** posilňovať verejnú integritu a znižovať korupciu, a vzhľadom na to najmä:

- a) zaistiť, aby systém verejnej integrity definoval verejnú integritu, zaručoval jej podporu, kontrolu a posilňovanie a aby bol súčasťou celkového rámca riadenia vo verejnom sektore a správy verejných vecí;
- b) zaistiť zavedenie náležitých legislatívnych a inštitucionálnych rámcov, ktoré umožňujú, aby organizácie verejného sektora niesli zodpovednosť za účinné začlenenie integrity do svojich činností, ako aj do konania verejných činiteľov, ktorí tie činnosti vykonávajú;
- c) jasne určiť, čo sa očakáva od činiteľov na najvyšších politických a riadiacich úrovniach, ktorí budú riadne fungovanie systému verejnej integrity podporovať prostredníctvom príkladného osobného správania, najmä preukazovaním vysokej úrovne osobnej kultúry pri výkone úradných povinností.

2 Jasne sformulovať inštitucionálne **zodpovednosti** v celom verejnom sektore s cieľom posilniť účinnosť systému verejnej integrity, a vzhľadom na to najmä:

- a) stanoviť jasné zodpovednosti na príslušných úrovniach (organizačnej, celoštátnej alebo nižšej štátnej úrovni) za vypracovanie, zavedenie a uplatňovanie prvkov systému integrity vo verejnom sektore;
- b) zaistiť, aby všetci verejní činitelia, útvary alebo orgány (vrátane autonómnych a/alebo nezávislých), ktoré majú hlavnú zodpovednosť za vypracovanie, uplatňovanie, presadzovanie a/alebo monitorovanie prvkov systému verejnej integrity, mali v rámci svojej oblasti pôsobnosti primeraný mandát a prostriedky na vykonávanie svojich úloh;
- c) podporovať mechanizmy horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi týmito verejnými činiteľmi, útvarmi alebo orgánmi a prípadne s rôznymi nižšími úrovňami verejnej správy a medzi nimi navzájom, prostredníctvom formálnych alebo neformálnych prostriedkov s cieľom podporovať koherentnosť, vyhnúť sa duplicitám a nedostatkom, vymieňať si skúsenosti získané z dobrej praxe a stavať na nich.

SYSTÉM



Stratégia

3 Vypracovať pre verejný sektor **strategický** prístup, ktorý sa zakladá na faktoch a je zameraný na oslabovanie rizík ohrozujúcich verejnú integritu, a vzhľadom na to najmä:

- a) stanoviť strategické ciele a priority pre systém verejnej integrity, ktorý sa zakladá na prístupe zohľadňujúcom riziká vyplývajúce z narušenia štandardov verejnej integrity, a v ktorom sa zohľadňujú faktory prispievajúce k účinnosti stratégií v oblasti verejnej integrity;
- b) vypracovať referenčné kritériá a ukazovatele a zhromažďovať dôveryhodné a relevantné údaje o úrovni uplatňovania, výkonnosti a celkovej účinnosti systému verejnej integrity.



Štandardy

4 Stanoviť vysoké **štandardy** správania pre verejných činiteľov, a vzhľadom na to najmä:

- a) vyžadovať viac, než sú minimálne požiadavky, uprednostňovať verejný záujem, dodržiavať hodnoty verejnej správy, kultúru otvorenosti, ktorá uľahčuje a odmeňuje učenie sa organizácie a vytvára podnety pre dobrú správu verejných vecí;
- b) zahrnúť štandardy integrity do právneho systému a organizačných opatrení (ako napríklad kódexy správania alebo etické kódexy) s cieľom presne sformulovať očakávania a vytvoriť základ pre prípadné disciplinárne, administratívne, občianskoprávne a/alebo trestnoprávne vyšetrovanie a postihy;
- c) stanoviť jasné a primerané postupy s cieľom pomôcť zabrániť porušovaniu štandardov verejnej integrity a riadiť existujúce alebo potenciálne konflikty záujmov;
- d) komunikovať o hodnotách a štandardoch verejného sektora interne v organizáciách verejného sektora, ako aj externe so súkromným sektorom, občianskou spoločnosťou a jednotlivcami, a požiadať týchto partnerov, aby uvedené hodnoty a štandardy dodržiavali vo svojej interakcii s verejnými činiteľmi.

KULTÚRA

III. ODPORÚČA zúčastneným stranám zvelaďovať kultúru verejnej integrity. Na tento účel by zúčastnené strany mali:



5 V partnerstve so súkromným sektorom, občianskou spoločnosťou a jednotlivcami rozvíjať kultúru verejnej integrity v **celej spoločnosti**, a vzhľadom na to najmä:

- uznať v systéme verejnej integrity rolu, ktorú súkromný sektor, občianska spoločnosť i jednotlivci zohrávajú pri dodržiavaní hodnôt verejnej integrity vo svojej interakcii s verejným sektorom, a najmä podnecovať súkromný sektor, občiansku spoločnosť i jednotlivcov do zachovávania týchto hodnôt v rámci spoločnej zodpovednosti;
- zapájať dotknuté zainteresované strany do zdokonaľovania, pravidelnej aktualizácie a uplatňovania systému verejnej integrity;
- zvyšovať v spoločnosti povedomie o prínosoch verejnej integrity a znižovania tolerancie k porušovaniu štandardov verejnej integrity a, kde je to vhodné, uskutočňovať medzi obyvateľmi, najmä na školách, akcie na podporu občianskeho vzdelávania o verejnej integrite;
- zapájať súkromný sektor a občiansku spoločnosť do dialógu o prínosoch, ktoré ako následok zošľachťovania integrity v podnikaní a všeobecne prospešných činnostiach dopĺňajú verejnú integritu, a spoločne využívať poznatky získané z dobrej praxe a stavať na nich.

6 Investovať do **schopnosti viesť** v oblasti integrity a preukazovať tak záväzok organizácie verejného sektora zachovávať integritu, a vzhľadom na to najmä:

- zaradiť schopnosť byť vedúcou osobnosťou v oblasti integrity do osobnostného profilu riadiacich pracovníkov na všetkých úrovniach organizácie a zahrnúť ju aj ako požiadavku na výber, vymenovanie alebo povýšenie do riadiacej pozície a posudzovať výkonnosť riadiacich pracovníkov so zreteľom na systém verejnej integrity na všetkých úrovniach organizácie;
- podporovať riadiacich pracovníkov v ich role etických autorít a na tento účel ustanoviť ich jasné mandáty, poskytovať im organizačnú podporu (ako napríklad interná kontrola, nástroje na riadenie ľudských zdrojov a právne poradenstvo), poskytovať im pravidelné školenia a pomoc na účely zlepšenia ich znalostí a zručností potrebných pri posudzovaní záležitostí, ktoré môžu obsahovať problémy týkajúce sa verejnej integrity;
- rozvíjať rámce riadenia, ktoré podporujú zodpovednosť riadiaceho pracovníka za identifikáciu a zmierňovanie rizík ohrozujúcich verejnú integritu.



Osobnostný a
profesionálny
prínos

7 Podporovať vytváranie profesionálneho verejného sektora, ktorý je **založený na osobnostnom a profesionálnom prínose** a oddaný hodnotám služby verejnosti a dobrej správy verejných vecí, a vzhľadom na to najmä:

- zaistiť riadenie ľudských zdrojov, ktoré na podporu odbornosti služby vo verejnom sektore dôsledne uplatňuje základné zásady, ako napríklad osobnostný a profesionálny prínos a transparentnosť, zabraňuje favoritizmu a rodinkárstvu, chráni pred nenáležitými politickými zásahmi a zmierňuje riziká vyplývajúce zo zneužitia služobného postavenia a z nekalého konania;
- zaistiť spravodlivý a otvorený systém prijímania zamestnancov do pracovného pomeru, ich výberu a kariérneho postupu, založený na objektívnych kritériách a formalizovanom postupe, ako aj systém hodnotenia podporujúci vyvoditeľnú zodpovednosť a étos služby verejnosti.



Budovanie
kapacít

8 Poskytovať verejným činiteľom dostatok informácií, praktickú odbornú prípravu, **usmerňovanie** a včasné poradenstvo, pokiaľ ide o uplatňovanie štandardov verejnej integrity na pracovisku, a vzhľadom na to najmä:

- poskytovať verejným činiteľom počas celej ich kariéry jasné a aktuálne informácie o politikách a pravidlách organizácie, ako aj o administratívnych postupoch, ktoré sú relevantné pre udržiavanie vysokých štandardov verejnej integrity;
- poskytovať verejným činiteľom úvodné, a počas celej ich kariéry priebežné praktické školenia o integrite s cieľom zvýšiť ich povedomie o nej, rozvíjať podstatné zručnosti potrebné na analýzu etických dilem a dosiahnuť, aby štandardy verejnej integrity boli v osobnom kontexte týchto verejných činiteľov použiteľné a zmysluplné;

- poskytovať ľahko dostupné formálne a neformálne usmernenia a konzultačné mechanizmy s cieľom pomôcť verejným činiteľom uplatňovať štandardy verejnej integrity vo svojej každodennej práci, ako aj zvládnuť situácie týkajúce sa konfliktu záujmov.



Otvorenosť

9 Podporovať vo verejnom sektore **otvorenú** organizačnú kultúru, ktorá umožňuje vnímavo reagovať na obavy o integritu, a vzhľadom na to najmä:

- podnecovať do otvorenej kultúry, v ktorej sa o etických dilemách, obavách týkajúcich sa otázok verejnej integrity a omyloch môže slobodne diskutovať, v prípade potreby aj so zástupcami zamestnancov, a v ktorej osoby vo vedúcich pozíciách sú schopné na tieto témy vnímavo reagovať a ochotné včas poskytnúť radu a vyriešiť relevantné problémy;
- zaviesť jasné pravidlá a postupy na nahlasovanie podozrenia z porušovaní štandardov integrity a v súlade so základnými zásadami vnútroštátneho práva zaručiť právnu a praktickú ochranu pred všetkými druhmi neoprávneného zaobchádzania v dôsledku nahlásenia uskutočneného v dobrej viere a na základe opodstatnených dôvodov;
- poskytovať alternatívne kanály na nahlasovanie podozrení z porušovania štandardov integrity a v prípade potreby aj možnosť dôverne nahlásiť podozrenie orgánu, ktorý má mandát a možnosti vykonávať nezávislé vyšetrovanie.

VYVO ZODP

IV. ODPORÚČA, aby zúčastnené strany umožnili účinne uplatňovať vyvoditeľnú zodpovednosť. Na tento účel by zúčastnené strany mali:



10 Na zabezpečenie ochrany integrity v organizáciách verejného sektora uplatňovať vnútorný rámec **kontroly a riadenia rizík**, a vzhľadom na to najmä:

- vytvoriť prostredie kontroly, ktoré má jasne stanovené ciele preukazujúce záväzok riadiacich pracovníkov podporovať verejnú integritu a hodnoty verejnej služby, a ktoré poskytuje náležitú úroveň uistenia o efektívnosti a výkonnosti organizácie a jej dodržiavaní právnych predpisov a postupov;
- zaviesť strategický prístup vo vzťahu k riadeniu rizík, ktoré zahŕňa posudzovanie rizík ohrozujúcich verejnú integritu, odstránenie slabých stránok kontroly (v súvislosti s tým včlenenie varovných signálov do kritických procesov), ako aj zavedenie efektívneho mechanizmu monitorovania a mechanizmu uistenia o kvalite pre systém riadenia rizík;
- zaručiť, aby mechanizmy kontroly boli funkčne prepojené a zahŕňali jasné postupy reagovania na dôvodné podozrenia z porušovania právnych a iných predpisov a uľahčiť nahlasovanie príslušným orgánom bez strachu z odvetných postihov.

11 Zaviesť mechanizmy **presadzovania**, ktoré umožňujú náležite reagovať na všetky podozrenia z porušení štandardov verejnej integrity zo strany verejných činiteľov a všetkých ďalších osôb zapojených do takých porušení, a vzhľadom na to najmä:

- uplatňovať spravodlivé, objektívne a včasné presadzovanie štandardov verejnej integrity (vrátane zisťovania, vyšetrovania, postihovania a opravných prostriedkov) prostredníctvom disciplinárneho, správneho, občianskeho a/alebo trestnoprávneho konania;
- podporovať mechanizmy na spoluprácu a výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi, útvarmi a činiteľmi (na organizačnej, nižšej vnútroštátnej alebo na celoštátnej úrovni) s cieľom vyhnúť sa duplicita a medzerám v činnostiach a zároveň zlepšiť včasnosť a proporcionálnosť mechanizmov presadzovania;
- podnecovať do transparentnosti v organizáciách verejného sektora aj smerom k verejnosti, pokiaľ ide o účinnosť mechanizmov presadzovania a dosiahnuté výsledky týkajúce sa rôznych prípadov, najmä však vytvoriť podmienky na zber a spracovanie relevantných štatistických údajov o jednotlivých prípadoch a dodržiavať pritom dôvernosc a ostatné príslušné ustanovenia právnych predpisov.

DITEĽNÁ ZODPOVEDNOSŤ



Dohľad

12 Posilniť úlohu vonkajšieho **dohľadu** a **kontroly** v rámci systému verejnej integrity, a vzhľadom na to najmä:

- uľahčovať učenie sa organizácie a preukazovať, že organizácie verejného sektora sú schopné niesť zodpovednosť za primeranosť reakcií (vrátane prípadnej nápravy) na sankcie, rozhodnutia a formálne rady vydané orgánmi dohľadu (akými sú napríklad najvyššie inštitúcie auditu, verejní ochrancovia práv a komisie pre informácie), orgánmi vynucovania práva a správnymi súdmi;
- zaručiť, aby orgány dohľadu, orgány presadzovania práva a správne súdy, ktoré upevňujú integritu vo verejnom živote, reagovali na informácie o podozreniach z protiprávneho konania alebo nenáležitého správania prijaté od tretích strán (napríklad prostredníctvom sťažností alebo podaní predložených podnikmi, zamestnancami a ostatnými osobami);
- uplatňovať nestranné presadzovanie právnych a iných predpisov (ktoré sa môžu vzťahovať na verejné a súkromné organizácie i jednotlivcov) orgánmi presadzovania práva.



Participácia

13 Na podporu vyvoditeľnej zodpovednosti a verejného záujmu podnecovať do **transparentnosti** a do **aktívnej účasti zainteresovaných strán** vo všetkých štádiách politického procesu a politického cyklu, a vzhľadom na to najmä:

- podporovať transparentnosť a otvorenú verejnú správu, vrátane poskytovania prístupu k informáciám a otvoreným dátam a zaisťiť včasné poskytovanie odpovedí na žiadosti o informácie;
- umožniť všetkým zainteresovaným stranám vrátane súkromného sektora, občianskej spoločnosti a jednotlivcov prístup k vytváraniu a uskutočňovaniu verejných politík;
- prostredníctvom riadenia situácií, ktoré obsahujú konflikt záujmov, a vnášaním transparentnosti do lobistických činností, financovania politických strán a volebných kampaní zabráňovať ukoristeniu verejných politík úzkymi záujmovými skupinami;
- podporovať budovanie spoločnosti, ktorá zahŕňa organizácie vykonávajúce verejnú kontrolu moci („watchdog“), občianske skupiny, odborové organizácie a nezávislé médiá.

- V. **VYZÝVA** generálneho tajomníka, aby šíril toto odporúčanie.
- VI. **VYZÝVA** zúčastnené strany, aby šíрили toto odporúčanie na všetkých úrovniach štátu.
- VII. **VYZÝVA** nezúčastnené strany, aby toto odporúčanie náležite vzali do úvahy a riadili sa ním, s výhradou preskúmania Pracovnou skupinou vyšších úradníkov pre verejnú integritu.
- VIII. **POVERUJE** Výbor pre správu verejných vecí, aby prostredníctvom svojej Pracovnej skupiny vyšších úradníkov pre verejnú integritu (Working Party of Senior Public Integrity Officials) monitoroval vykonávanie tohto odporúčania a aby o tom podal Rade správu najneskôr do piatich rokov po jeho prijatí a potom v pravidelných intervaloch.

Výbor OECD pre správu verejných vecí

Mandát Výboru pre správu verejných vecí je pomáhať zúčastneným a nezúčastneným stranám pri budovaní a posilňovaní kapacít na navrhovanie, implementáciu a posudzovanie adaptívnych, inovatívnych, anticipačných verejných politík, inštitúcií a služieb orientovaných na občanov. Práca výboru je zameraná najmä na pomoc krajinám pri posilňovaní ich schopnosti spravovať prostredníctvom zlepšovania systémov tvorby politík a výkonnosti verejných inštitúcií. Prácu tohto výboru v oblasti verejnej integrity podporujú pracovníci oddelenia pre integritu verejného sektora Riaditeľstva pre správu verejných vecí (GOV).

Jedinečný dôraz GOV na inštitucionálne projektovanie a implementáciu politík pomáha vzájomnému učeniu sa a šíreniu najlepších postupov v rôznych spoločenských a trhových podmienkach. Táto práca podporuje krajiny pri vytváraní lepších systémov verejnej správy a implementácie politík na všetkých úrovniach orgánov vlády s cieľom posilňovať udržateľný inkluzívny rast a ďalšie zvyšovanie dôvery občanov vo vládu.

Poslanie OECD GOV

Naším poslaním je pomáhať vládam na všetkých ich úrovniach navrhnúť a uskutočňovať strategické, na faktoch založené a inovatívne politiky na posilnenie verejnej správy, účinne reagovať na rôzne a narušujúce hospodárske, sociálne a environmentálne problémy a plniť záväzky vlády voči občanom.

Toto je neoficiálny preklad. Napriek úsiliu, ktoré bolo vyvinuté aby tento text korešpondoval s originálnym dokumentom, pre oficiálnu verziu dostupnú v anglickom a francúzskom jazyku prosím navštívte OECD webovú stránku <https://legalinstruments.oecd.org>

www.oecd.org/gov/ethics

govintegrity@oecd.org

 [#OECDintegrity](https://twitter.com/OECDintegrity)

